

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT
„ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU**

Cu titlu de manuscris

C.Z.U: 37.013(043.2)

BRÎNZĂ Ionela

**ACTUALITATEA PEDAGOGIEI FORMATIV - ORGANICISTE A
LUI G.G. ANTONESCU**

Specialitatea 531.03 – Pedagogie istorică

Rezumatul tezei de doctor în științe ale educației

CHIȘINĂU, 2022

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale „Științe ale Educației”, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Componența comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:

1. COJOCARU Vasile, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” – **președintele comisiei**
2. CRISTEA Sorin, doctor în pedagogie, profesor universitar, Universitatea București – **conducător de doctorat**
3. BOROZAN Maia, doctor habilitat, profesor universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol – **referent oficial**
4. DANDARA Otilia, doctor habilitat, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova - **referent oficial**
5. CSORBA Diana, conferențiar universitar doctor, Universitatea din București - **referent oficial**

Susținerea va avea loc la 02.septembrie.2022, ora 14:00,
în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, blocul de studii nr. 2,
Sala Senatului, str. Ion Creangă 1, MD - 2069

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate pe pagina web a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” (www.upsc.md) și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md)

Rezumatul a fost expediat la 1.august.2022

Autoare:

BRÎNZĂ Ionela

Coordonator științific:

CRISTEA Sorin, doctor în pedagogie, profesor universitar

Președintele comisiei:

COJOCARU Vasile, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar

Cuprins

Reperetele conceptuale ale cercetării	2
Conținutul tezei	7
1. Dimensiunea istorică a personalității pedagogului G.G. Antonescu.....	7
2. Dimensiunea epistemologică a pedagogiei lui G.G. Antonescu.....	10
3. Dimensiunea praxiologică a pedagogiei lui G.G. Antonescu.....	14
Concluzii generale și recomandări	25
Bibliografie	29
Lista publicațiilor autoarei la tema tezei	32
Adnotare (română și engleză)	34

Lista abrevierilor:

G.G. Antonescu = George G. Antonescu

s. a/ subl. aut = sublinierea autorului

p. = pagina/ pp.= paginile

s. n/ subl. ns. = sublinierea noastră

Lista tabelelor:

Tabel 1. Pedagogia generală.....	10
Tabel 2. Modelul construcției epistemologice a <i>pedagogiei generale</i> a lui G.G. Antonescu - (MCEPG / G.G.A)	12
Tabel 3. Un model de clasificare și analiză a curentelor pedagogiei, promovat de G.G. Antonescu la nivel de <i>Politică a educației</i>	15
Tabel 4. Un sistem al principiilor de politică a educației.....	16
Tabel 5. Politică a educației, ca știință pedagogică.	17
Tabel 6. Un model al reformei învățământului care valorifică pedagogia lui G.G. Antonescu, la nivel de <i>cercetare istorică</i>	22

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei cercetate privind *pedagogia formativ-organicistă* a lui G.G. Antonescu, liderului Școlii pedagogice de la București, în epoca istorică modernă și contemporană este argumentată prin:

a) *Dimensiunea epistemologică* este evidențiată prin cercetarea istorică *sincronică-diacronică* a operei sale, *Pedagogia generală* (1930, 1941, 1943, 1946), care fixează *conceptele de bază* în cele trei ramuri principale: *Probleme introductive / Fundamentele pedagogiei; Teoria învățământului / Didactica generală și Teoria educației*.

b) *Dimensiunea praxiologică* este probată prin concepția autorului referitoare la reforma școlii preconizată în condiții de criză a educației în România anilor 1920-1940, problematică tipică studiilor de politică a educației și de management al școlii, promovate special în „*Educație și cultură*” (1928, 1933, 1936, 1972).

c) *Modelul de reformă a învățământului* este proiectat de G.G. Antonescu în condiții de criză a educației în epoca interbelică - identificată la nivel de sistem de învățământ, cu argumente teoretice și metodologice viabile, care pot fi reconstituite și valorificate și în prezent prin cercetare pedagogică fundamentală, teoretică și istorică (sincronică și diacronică).

Descrierea situației în domeniul de cercetare este în conformitate cu specialitatea *Pedagogia istorică*. Se referă la cadrul conceptual (denotativ, normativ și metodologic) al operei lui George G. Antonescu (1882 – 1953), autor român integrat în epoca modernă interbelică, în direcția pedagogiei filozofice, orientarea *formativ – organicistă*. Obiectul cercetării istorice îl constituie cea mai importantă operă a autorului, *Pedagogia Generală* (ediția 1941). În cadrul ei sunt definite și analizate conceptele de bază ale domeniului, incluse în „*Probleme introductive*”/ *Fundamentele pedagogiei, Teoria învățământului / Didactica generală și Teoria educației*: educație, pedagogie, educabilitate, idealul educației, metodele de

cercetare, principiile educației, reforma învățământului, conținutul învățământului, metodele de învățământ; educația morală, educația estetică etc.

În analiza întreprinsă am valorificat resursele metodologice oferite de Specialitatea *Pedagogia istorică*, oficializată în învățământul universitar din Republica Moldova, după modele de cercetare consacrate și în alte spații culturale importante (Germania, Franța, Italia, Rusia). Aceasta permite aprofundarea unei idei pedagogice – fundamentele epistemologice ale domeniului, în opera lui G.G. Antonescu – la *Istoria pedagogiei* care are ca obiect de cercetare „evoluția instituțiilor și sistemelor de învățământ, a categoriilor, teoriilor și doctrinelor pedagogice, ca expresie a cerințelor societății într-un anumit moment al dezvoltării ei”. [30, p. 4].

Stadiul cercetării este evidențiat prin valorificarea studiilor istorice consacrate, din perspectivă sincronică (Tabacaru, Bârsănescu, Herseni, Brandsh, Gabrea) și diacronică (Stanciu Stoian, Ion Gh. Stanciu, Ermona Zaharian, Ion Albulescu, Gabriela Cristea, Sorin Cristea, Filip Stanciu, Constantin Cucoș), raportate la modelele teoretice recunoscute universal (Weber, Dewey, Kuhn, Suhodolski). Pe această bază este orientată rezolvarea problemei cercetate care urmărește actualizarea și valorificarea ideilor pedagogice durabile (teoretice, metodologice, praxiologice), evidențiate prin analiză istorică *sincronică – diacronică*.

Scopul cercetării constă în analiza operei lui G.G. Antonescu din perspectiva actualității sale în epoca modernă și contemporană (postmodernă).

Obiectivele cercetării deduse din scopul general vizează:

1. Evidențierea dimensiunii istorice a personalității pedagogului G.G. Antonescu, demonstrată sincronic-diacronic la nivelul vieții și operei autorului.
2. Analiza dimensiunii epistemologice a pedagogiei lui G.G. Antonescu, probată la nivelul conceptelor pedagogice fundamentale ale domeniului, denotative, normative și metodologice.

3. Evidențierea contribuției lui G.G. Antonescu la construcția pedagogiei generale, la nivelul conexiunilor dintre Fundamentele pedagogiei – Teoria învățământului / Didactica generală – Teoria educației, argumentate în condiții de cercetare pedagogică, istorică și teoretică.
4. Analiza dimensiunii praxiologice a pedagogiei lui G.G. Antonescu, demonstrată la nivel de politică a educației și de reformă a învățământului necesară în contextul crizei educației în perioada interbelică.
5. Evidențierea fundamentelor teoretice și istorice angajate în construcția unei politici a educației construită normativ, pe baza principiului *școlii formativ - organiciste*, în acord cu direcțiile de evoluție a pedagogiei moderne.
6. Elaborarea unui model de reformă a învățământului bazat pe cercetarea istorică și teoretică a operei lui G.G. Antonescu, aplicabil și în prezent, în contextul evoluției științelor educației în epoca postmodernă.

Ipoteza de cercetare este abordată în contextul specific unei teze cu specializarea Pedagogia istorică, bazată pe cercetarea sincronică-diacronică. Vizează, analiza concepției despre educație a lui G.G. Antonescu, bazată pe principiul *școlii formativ-organiciste*, susținută pe larg, în opera sa la nivel teoretic, normativ și metodologic. Implică analiza vieții și operei autorului din perspectivă istorică, necesară pentru a evidenția stadiul actual al cercetării. Este abordată problematica dimensiunii epistemologice a operei, fixată la nivelul conceptelor de bază definite și analizate de autor în *Pedagogia generală* în cadrul unor ramuri ale acesteia – Fundamentele educației, Teoria învățământului / Didactica generală (raportată la Educația intelectuală), Teoria educației (raportată la educația morală, practică, estetică, religioasă). Este evidențiată dimensiunea praxiologică a pedagogiei lui G.G. Antonescu, probată prin promovarea politicii educației ca știință pedagogică, argumentată instituțional, cu proiectarea unui model de reformă a școlii, în condiții de criză, valorificabil și în prezent. Pedagogia lui G.G. Antonescu, integrată în direcția pedagogiei filosofice, oferă deschideri spre pedagogia științifică,

de orientare *psihologică* (în zona *Didacticii generale*) și sociologică (prin promovarea unor noi științe pedagogice: *Politica educației* și *Managementul școlii*).

Metodologia de cercetare este tipică cercetării pedagogice fundamentale istorică și teoretică, necesară în *Pedagogia istorică*. Valorifică strategia de cercetare istorică în analiza epistemologică a operei lui G.G. Antonescu, evidențiind actualitatea sa în epoca modernă și contemporană. În reconstituirea și validarea sa am utilizat predominant metoda analizei hermeneutice de text, raportată la conceptele fundamentale care susțin construcția epistemologică a *școlii formativ – organiciste*. Pe această bază am evidențiat actualitatea unor idei despre politica educației și reforma învățământului, valorificabile și în prezent. Cunoașterea unor dimensiuni ale vieții lui G.G. Antonescu constituie o premisă necesară pentru abordarea și înțelegerea operei sale pedagogice. Metoda biografică poate fi integrată în strategia de cercetare istorică sincronică și diacronică, deschisă special spre metoda hermeneutică a analizei de text, raportată la conceptele pedagogice fundamentale care definesc obiectul de studiu – normativitatea și metodologia de cercetare specifice domeniului. Analiza sincronică este raportată la stadiul cercetării în epoca modernă interbelică. Analiza diacronică probează valoarea operei lui G.G. Antonescu, validată în timp, în acord cu evoluțiile pedagogiei moderne și contemporane în a doua jumătate a secolului XX, după anii 1960-1970.

Importanța teoretică a cercetării este probată prin rezultatele cercetării istorice a operei lui G.G. Antonescu, cercetare care oferă sugestii importante și în prezent, în zona evoluției gândirii și a instituțiilor pedagogice, în contextul reformei învățământului și al managementului școlar. Obiectul metodei de *cercetare istorică* îl constituie astfel „cunoașterea evoluției istorice, a întregii noastre activități pedagogice - fie teoretică, fie practică, fie că e vorba de organizare școlară, de metode sau de idealuri.” Sfera sa de referință este aprofundată la nivel de cercetare teoretică, deschisă metodologic spre analiza implicațiilor înregistrate în timp nu doar

în cadrul doctrinei pedagogice, ci și la nivelul practicii educației și a instruirii, ordonată pe baza principiului fondator al *școlii formativ-organiciste*.

Cercetarea *teoretică* are în vedere „cercetarea realității școlare în raport cu principiile cele mai importante ale pedagogiei contemporane. „Se bazează pe analiza educației, la nivelul funcțiilor sale generale care definesc dimensiunea esențială, aprofundată, a realității pedagogice. Cercetarea *istorică* permite identificarea unor modele de analiză prospectivă a realității pedagogice, raportate la *principiul școlii formativ-organiciste*, care oferă sugestii cu valoare epistemologică și praxiologică, productive și în prezent.

Valoarea aplicativă a cercetării este probată prin elaborarea modelului de reformă a învățământului, necesar în condiții de criză a sistemului de învățământ, model validat la nivel de cercetare pedagogică fundamentală. El oferă deschideri spre problematica actuală a învățământului românesc, în acord cu titlul tezei – „*Actualitatea pedagogiei formativ-organiciste a lui G.G. Antonescu*”.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin intermediul comunicărilor și publicațiilor realizate în cadrul conferințelor naționale și internaționale, a seminariilor și revistelor de specialitate, care evidențiază fundamentele epistemologice ale pedagogiei lui G.G. Antonescu și valoarea modelului de reformă a învățământului elaborat în condiții de criză a școlii, aplicabil și în prezent.

Publicațiile la tema tezei. Principalele idei și rezultatele tezei au fost publicate în 13 lucrări de specialitate [37], [38], [39], [40], [41], [42], [43], [44], [45], [46], [47], [48], [49].

Volumul și structura tezei. Cercetarea este expusă în 160 pagini text de bază. Teza este structurată astfel: adnotare (română, engleză), introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 219 titluri, 14 anexe.

Cuvinte – cheie: cercetare pedagogică fundamentală: istorică și teoretică; strategii de cercetare istorică *sincronică* și *diacronică*, pedagogie generală:

fundamentele pedagogiei, teoria generală a învățământului, teoria educației; principiul *școlii formativ-organiciste*, politica educației, reforma învățământului.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este descrisă actualitatea și importanța temei abordate, descrierea situației în domeniul de cercetare, obiectul de studiu, scopul și obiectivele cercetării, metodologia de cercetare istorică, importanța teoretică și aplicativă a cercetării.

În **capitolul 1. Dimensiunea istorică a personalității pedagogului G.G. Antonescu**, sunt evidențiate aspecte semnificative din viața și opera pedagogului George G. Antonescu (1882-1953). Evaluarea istorică a operei este realizată din perspectivă: *sincronică* și *diacronică*, în acord cu cerințele paradigmei curriculumului. Stadiul actual al cercetării este analizat de Ion Gh. Stanciu în: a) *Studiul introductiv* la cartea *Educație și cultură* (cu referință la ediția a III-a din 1936, reprodusă parțial în ediția a IV-a, din 1972); b) *sinteza* propusă în *Științele Educației. Dicționar enciclopedic vol. I, 2007*.

Viața și opera pedagogului G.G. Antonescu reprezintă un exemplu de spirit academic remarcabil prin forța creației științifice, afirmată în epoca interbelică, în mediul universitar și în societate. G.G. Antonescu a fost considerat un adevărat lider și animator a mișcării de idei pedagogice afirmată sub genericul „Școala de la București”. Opera pedagogică, extrem de complexă ca desfășurare istorică, este abordată în funcție de două *Modele de cercetare pedagogică fundamentală* care vizează: a) *Istoria pedagogiei*, bazată pe analiza cumulativă, din perspectivă *cronologică*; b) *Pedagogia istorică*, bazată pe analiza unor *idei pedagogice* semnificative din perspectivă epistemologică. În raport de aceste două modele am fixat obiectul de studiu al tezei la două niveluri de referință care consemnează operele autorului grupate a) cronologic; b) pe idei pedagogice / domenii ale pedagogiei. Abordarea *cronologică* asigură premisa pentru analiza epistemologică a

unor *idei pedagogice semnificative*, rezultate în urma interpretării istorice a conceptelor fundamentale și a *modelelor* de politică a educației elaborate de autor.

Opera pedagogică a lui G.G. Antonescu este prezentată din **perspectivă sincronică**, raportată la stadiul cercetării în epoca modernă interbelică. Ea constituie un exemplu de produs istoric al cercetării pedagogice fundamentale, bazată pe analiza filosofică, dar și psihologică și socială, a problematicii educației în condițiile modernizării societății și școlii românești în anii 1920-1940. Concepția sa generală este elaborată și consolidată pe parcursul mai multor cărți: *Din problemele pedagogiei moderne*, (1923; 1924); *Istoria pedagogiei: Doctrinile fundamentale ale pedagogiei moderne* (1927, 1939) ; *Educație și cultură*, (1928, 1933, 1936); *Pedagogia generală* (1930, 1936, 1941, 1943, 1946); *Pedagogia contemporană*, (1935, 1943).

Concepția lui G.G. Antonescu este apreciată de mai mulți autori contemporani, cu accente specifice: I.C. Petrescu (1923 – stil „strict științific, dovadă că și pedagogia a ieșit din faza empirică”) [28]; Grigore Tabacaru (1929 – modernizarea pedagogiei filozofice academice) [35]; Ștefan Bârsănescu (1936 - „acordă atenție ideilor noi, de pe poziția pedagogiei clasice – *Pedagogia generală*, 1930, prima lucrare sintetică după război”) [14]; Heinz Brandsch, 1937 – apelul la „gândirea germană care îl ajută să meargă în armonie” [17]; Iosif I. Gabrea (1940 – conceperea istoriei pedagogiei ca „un nesecat izvor de înmprospătare a idealismului chemat să însuflețească o mișcare pedagogică” [26] (Nicolae Bagdasar, Traian Herseni, Ștefan Bârsănescu, 1941 – „expunere limpede și sistematică în filosofia morală”, fundamentarea filozofică a conceptelor pedagogice de bază).[13]

Analiza diacronică probează valoarea operei, validată în timp, în acord cu evoluțiile înregistrate în pedagogia modernă și contemporană, în a două jumătate a secolului XX, după anii 1960-1970. Cercetarea diacronică permite reconstituirea concepției pedagogice a autorului în urma definitivării *conceptelor de bază* și „a articulării ideilor” despre *politica educației*, în procesul de proiectare a unei *reforme*

școlare, în România interbelică. Autorii citați, evidențiază valoarea operei lui G.G. Antonescu din perspectiva *istoriei pedagogiei*, dar și a *pedagogiei istorice*: Ștefan Bârsănescu (1976 – „oferă un model de urmat, de ordin epistemologic, confirmat din perspectivă istorică, teoretică și practică”) [16]; Ermona Zaharian (1971 – „un clasicizant care se modernizează” într-o perioadă a „văltoilor inovațiilor de pedagogie și a reformelor școlare”) [36]; Stanciu Stoian, 1976 – „probabil cel mai important discipol al didacticii generale, promovată de Herbart”) [33]; Ion Gh. Stanciu (1995 – „educația concepută în spirit clasic cu deschideri spre evoluțiile societății moderne, cu scopul general – formarea integrală a personalității – prin mijloace organiciste care au în vedere toate laturile dezvoltării omului, bazate prioritar pe cele morale și intelectuale”) [31]; Gabriela Cristea (2001 – analiza operei prin „prisma unei idei importante – reforma învățământului care presupune articularea ideilor înnoitoare despre educație) [20]; Ion Albușescu (2005 – „orientarea filozofică, pe poziția *pedagogiei intelectualiste* deschisă spre ideile *pedagogiei sociale*, dar și ale pedagogiei experimentale”) [1]; Sorin Cristea, Stanciu Filip (2010 – rezolvarea conflictului dintre „școala informativă” și „școala formativă”) [21]; Anton Ilica (2015 – „pedagogia identității naționale”, promovată de „prima generație de aur: Spiru Haret, Constantin Dimitrescu-Iași, Simion Mehedinți, **G.G. Antonescu**, Onisifor Ghibu, Ștefan Bârsănescu, Stanciu Stoian, Dimitrie Todoran”) [27]; Constantin Cucuș (2017 – pedagogia bazată pe principiul școlii formativ-organiciste „privilegiază dimensiunea formativă a educației și concepse sufletul omenesc ca un organism viu care nu acceptă orice influență externă”).[25]

În subcapitolul **Stadiul actual al cercetării** cu referire la *Studiul introductiv* a lui Ion Gh. Stanciu, la cartea *Educație și Cultură* (ediția a IV-a, 1972) este evidențiat faptul că „prin sistemul educativ a lui G.G. Antonescu, pedagogia românească interbelică a făcut un însemnat pas înainte” în plan epistemologic. „*Istoria pedagogiei. Doctrinile fundamentale ale pedagogiei moderne*” (1927) oferă „sugestii” și pentru școala epocii noastre. Construcția teoretică este fundamentată la

nivel normativ – principiul *școlii formativ-organiciste*, „o expresie a optimismului pedagogic”. *Educația organică* – obiect de studiu specific al *pedagogiei*, armonizează „influențele externe”, sociale, cu cele interne, psihologice. Funcția principală constă în „a forma elevii și numai în al doilea rând a informa”. Scopul general vizează formarea caracterului. Educația intelectuală devine obiectul de studiu al *didacticii generale* = teoria generală a învățământului, abordată psihologic. *Teoria educației* are ca obiect de studiu specific formarea morală, practică, estetică și religioasă. *Politica educației* valorifică aceste concepte în rezolvarea crizei educației prin reforma sistemului de învățământ, ordonată prin principiul general al școlii formativ-organiciste și prin principii specifice conducerii pedagogice și administrative a școlii. Principiile de reformă și de legislația școlară, stimulează „progresul social prin culturalizare” argumentat într-un cadru organizat special „*Institutul Pedagogic Român*”. [29; 49]

În capitolul 2. **Dimensiunea epistemologică a pedagogiei lui G.G. Antonescu** este evidențiat modul în care sunt construite și corelate conceptele pedagogice fundamentale care definesc *obiectul de studiu*, *normativitatea* și *metodologia de cercetare – specifice pedagogiei ca știință*. Analiza a fost realizată din perspectiva cercetării fundamentale, *teoretice* și *istorice*.

Tabel 1. **Pedagogia generală**

PEDAGOGIA GENERALĂ = știință specializată în studiul „educației integrale” realizat pe baza a trei discipline pedagogice de bază:		
1. Fundamentele pedagogiei / Introducere în pedagogie	2. Teoria educației intelectuale. <i>Didactica generală</i> = Teoria învățământului (<i>formativ</i>)	3. Teoria educației: morale, estetice, fizice; sociale

Cercetarea *istorică – diacronică* are ca obiect de studiu principal *Pedagogia Generală* a lui G.G. Antonescu [10] elaborată în spirit herbartian care include: 1. „Probleme introductive” cu referință la *Fundamentele pedagogiei*, argumentate prin definirea și analiza unor concepte de bază: educație, pedagogie, educabilitate, idealul educației, metodele de cercetare, principiile educației; 2. Teoria

educației intelectuale, cu referință la *Teoria generală a învățământului (Didactica generală)*, argumentată prin definirea și analiza unor concepte de bază: programele școlare: sintetice (planul de învățământ) și analitice (programele școlare anuale), metodele învățământ, lecția, predarea, învățarea / din perspectivă psihologică; normativitatea procesului de învățământ; 3. Teoria educației, cu referință la conceptele care definesc și analizează educația morală, educația practică educația estetică, educația religioasă.

Fundamentele pedagogiei sunt concepute de G.G. Antonescu, la fel ca Herbart, în partea I a tratatului de *Pedagogie Generală*, sub titlul de „Introducere în studiul pedagogiei”, denumire adoptată ulterior în manualele de pedagogie în toată perioada interbelică, dar și după anii 1950-1960, până spre sfârșitul secolului XX. *Pedagogia Generală* este construită ca *pedagogie normativă* în acord cu un set de „principii mari care stau la baza învățământului”. *Educația*, în general și *învățământul*, în special trebuie subordonate unui „principiu fundamental” – *școala formativ-organicistă*. Pedagogia generală a lui G.G. Antonescu trebuie plasată, astfel, în curentul *pedagogiei filozofice normative*. [30, p. 95].

Principiul școlii formativ-organiciste este abordat din perspectivă filozofică, *normativă*. La nivel epistemologic sunt evidențiate două noțiuni: **formativ** - „care caută să transmită elevilor un quantum de material cultural de diferite categorii, științific, moral, estetic, religios (...) care își propune să formeze spiritul elevului, să actualizeze potențialul psihic al elevului” [10, pp.16-17] și **organicist** - efectul educației realizată în *școala formativ-organicistă* – „a forma o substanță vie, un organism viu”. *Școala formativ-organicistă* rezolvă problema raportului dintre condițiile interne și externe ale educației, posibilă dacă *Educatorul*: a) cunoaște condițiile interne care dau viață și rezistență unui organism viu, adaptabil la mediul extern; b) valorifică adecvat aceste *condiții externe* „subordonate unor condițiuni interne indicate de însuși organismul căruia ne adresăm – sufletul individual al elevului” [10, p. 17].

Tabel 2. Modelul construcției epistemologice a pedagogiei generale a lui

G.G. Antonescu. Fundamentele pedagogiei

Filozofice: etice, axiologice, <i>epistemologice</i>		Istorice: cronologice, pedagogia istoriei
Angajate în elaborarea conceptelor pedagogice de bază – „denotative, prescriptive, pragmatice” – care definesc și analizează:		
Obiectul de studiu <i>specific</i> al pedagogiei	Normativitatea <i>specifică</i> pedagogiei	Metodologia de cercetare <i>specifică</i> pedagogiei
1. Educația = definită ca „influență intenționată” a. Sfera de acțiune = societatea b. Factori: naturali – sociali c. conținuturi: morale, intelectuale, estetice, fizice d. Forme: intenționată, neintenționată e. Educabilitate = raportul între ereditate (naturală – creștere / dezvoltare (naturală – socială) – educație	1. Principii generale cu valoare de axiome: a. Principiul fundamentării <i>teoretice a practicii educației</i> la toate nivelurile sistemului și ale procesului de învățământ b. Principiul conceperii, organizării, planificării și realizării educației în <i>școala formativ-organicistă</i>	1. Metode de cercetare directă, empirică, operațională a. Metode inductive: observația, experimentul b. Metode deductive: analiza, sinteza, comparația, clasificarea c. Metode psihanalitice: auto-observarea, auto-controlul
2. Idealul educației / educativ a. idealul moral (determinat filozofic / etic) b. idealuri parțiale: intelectual, economic, politic, religios, estetic, fizic; psihologic – social c. idealul integrativ : psihologic (individual) – social	2. Principii de politică a educației a. Principiile generale care vizează aplicarea <i>culturii formative</i> b. Principiile care vizează „orientarea pedagogică a școlii românești” c. Principiile didactice Aceste trei categorii de principii sunt incluse în lucrare la pp. 91-92	2. Metode de cercetare fundamentală a. Metoda teoretică, bazată pe: analiză și sinteză, comparație, clasificare – <i>conceptuală</i> c) Metoda istorică, bazată pe analiza documentelor de istoria pedagogiei / pedagogie istorică, realizată prin investigație istorică <i>sincronică - diacronică</i>

Teoria învățământului / Didactică generală, raportată de G.G. Antonescu la *educația intelectuală*, este abordată din perspectivă *psihologică*. Am demonstrat contribuția autorului realizată din perspectiva *pedagogiei psihologice*, a centrării învățământului pe elev, teză actualizată și în prezent prin accentul pus pe formarea și dezvoltarea *competențelor*. Am evidențiat *structura didacticii generale*, proiectată în limitele paradigmei psihocentriste: a) obiectul de studiu specific = educația intelectuală / procesul de învățământ; b) factorii procesului de învățământ, profesorul și elevul (cu toate resursele lor psihologice); c) *materia* de învățământ = programa sintetică (planul de învățământ); programele analitice (pe discipline și ani de învățământ); d) *metodele de învățământ* care susțin modul de transmitere „a cunoștințelor” (prin predare și învățarea).

În analiza noastră am reliefat dimensiunea psihologică a didacticii generale antonesciene care are ca scop principal realizarea educației intelectuale prin „cele trei categorii de materii de învățământ (științe umaniste, științe pozitive / ale naturii; matematica și logica), care susțin „cultura formativă integrală”. Ea implică optimizarea relației dintre elev – materia de învățământ – profesor care utilizează diferite metode pentru a pune elevul în contact cu materia de învățământ.

Teoria Educației, a treia disciplină identificată în *Pedagogia generală*, confirmă modelul herbartian adoptat de autor, cu influențe în arealul românesc până spre granița secolelor XX - XXI. În analiza noastră am urmărit cele trei criterii epistemologice consacrate în definierea oricărei științe: 1. Obiectul de studiu specific (educația morală, practică, estetică), abordate din perspectiva psihologică (individuală și socială); 2. Normativitatea specifică dezvoltată în jurul principiului, cu valoare axiomatică, al *școlii formativ organiciste*, reflectat la nivelul principiilor educației morale, educației practice, educației estetice; 3. Metodologia de cercetare specifică unei științe pedagogice fundamentale - îmbinarea dintre cercetarea istorică și cercetarea teoretică (realizată prin analiză conceptuală), cu implicații speciale la nivel de educație morală, educație practică, educație estetică.

În capitolul 3. **Dimensiunea praxiologică a pedagogiei lui G.G. Antonescu** am demonstrat faptul că G.G. Antonescu este un precursor al unei noi științe pedagogice – *Politica educației*. La acest nivel: a) evidențiem cadrul instituțional necesar pentru proiectarea și realizarea unei politici a educației fundamentată științific – *pedagogic*; b) analizăm rolul politicii educației asumat în condiții speciale de criză a sistemului de învățământ; c) elaborăm un *model de reformă a învățământului*, necesar în condiții de criză a sistemului de învățământ, validat prin cercetare pedagogică fundamentală (istorică și teoretică), prin care probăm *actualitatea pedagogiei lui G.G. Antonescu*. [48;29]

În *Educație și cultură*, G.G. Antonescu analizează o problematică tipică unei noi științe pedagogice, *Politica educației*. Autorul analizează relația dintre *mișcarea (teoria) pedagogică și școala românească* pentru a putea desprinde principiile de reformă școlară, necesare în reconstrucția sistemului de învățământ, la nivel general (principiul *școlii formativ - organiciste*) și specific: *psihologic* – individualizarea educației; *sociologic* – culturalizarea educației. Studiul este orientat în direcția elaborării unei politici a culturii, necesară în educație, susținută instituțional pentru a putea rezolva o problemă de management existentă și în prezent – relația dintre „știința pedagogică și administrația școlară”, dintre „centralizarea pedagogică” (științifică) și „descentralizarea învățământului” (administrativă).

În analiza noastră am demonstrat capacitatea lui G.G. Antonescu de delimitare a *obiectului de studiu specific* al *Politicii educației*, argumentat *teoretic* (prin raportare la *principiul școlii formativ-organiciste*) și *istoric* (prin raportare la curentele care influențează organizarea sistemului de învățământ în România). În acest context, am semnalat și *metodologia de cercetare specifică* a *Politicii educației* (cercetarea fundamentală, istorică și teoretică), dar și procesul de elaborare a unei normativități specifice necesară pentru organizarea sistemului de învățământ, dar și pentru reforma sa în condiții de criză. G.G. Antonescu, propune un model de

clasificare a curentelor pedagogiei, comparabil cu cel consacrat, în anii 1960-1970, utilizat de Bogdan Suchodolski, în „*Pedagogia și marile curente filozofice. Pedagogia esenței și pedagogia existenței*”.

Tabel 3. Un model de clasificare și analiză a curentelor pedagogiei, promovat de G.G. Antonescu la nivel de *Politică a educației*

Curentul pedagogic, afirmat și caracterizat istoric	Direcții de evoluție în pedagogia modernă	Principiile organizării sistemului de învățământ
<p>1. Activismul</p> <p>a. Paradigma reflectată = paradigma pedagogiei psihologice / psihocentriste</p> <p>b. Scopul pedagogic general = formarea omului ca om</p>	<p>1. Activismul materialist</p> <p>2. Activismul intelectualist-materialist</p> <p>3. Activismul integral</p>	<p>1. Principiul activizării manuale / <i>manualiste</i></p> <p>2. Principiul activizării intelectualiste</p> <p>3. Principiul <i>activizării integrale</i></p>
<p>2. Democratismul</p> <p>a. Paradigma reflectată = paradigma pedagogiei sociologice / sociocentriste</p> <p>b. Scopul pedagogic general = formarea omului pentru integrarea în viața socială</p>	<p>1. Autogestiunea conducerii</p> <p>2. Diviziunea muncii</p> <p>3. Culturalizarea maselor</p> <p>4. Educația morală bazată pe disciplină socială</p>	<p>1. Principiul autogestiunii școlii și a clasei de elevi</p> <p>2. Principiul selectării</p> <p>3. Principiul culturii generale și profesionale</p> <p>4. Principiul educației morale bazată pe disciplină socială</p>

Un astfel de *model de clasificare* poate fi integrat în cuprinsul noii discipline pedagogice inițiată de G.G. Antonescu sub numele de *Politica educației*. Matricea sa disciplinară, elaborată și consolidată în condiții de cercetare pedagogică istorică și teoretică, este concentrată asupra relațiilor existente între: *curentele pedagogiei*, determinate *paradigmatic* și *teleologic* – *direcțiile* de evoluție în epoca modernă – *principiile de politică a educației*, implicate în organizarea sistemului de învățământ.

Tabel 4. Un sistem al principiilor de politică a educației

(G.G. Antonescu, 1928, 1933, 1936, 1972)

NIVEL GENERAL / zone de referință:	NIVEL SPECIFIC / zone de referință
<p>1. Superioară, de maximă generalitate și abstractizare</p> <p>- <i>Principiul Școlii Formativ-Organiciste</i>, principiu general cu valoare axiomatică</p>	<p>1. <i>Integrativă</i>, a legăturii între activismul / individualismul pedagogic și democratismul / realismul pedagogic</p> <p>- <i>Principiul idealismului activ</i>, construit prin: a) depășirea critică a limitelor <i>idealismului pedagogic</i> și ale <i>utilitarismului / realismului pedagogic</i>; b) „sinteza idealismului cu realismul”</p>
<p>2. Principală, de direcționare a educației / învățământului, determinată de paradigmele și curente pedagogice:</p> <p>a. <i>Activismul</i> / Paradigma pedagogiei psihocentriste, cu scop pedagogic general de „formare a omului ca om”</p> <p>- Principiul <i>activismului pedagogic</i></p> <p>- <i>Principiul idealismului pedagogic</i></p> <p>b. <i>Democratismul</i> / Paradigma pedagogiei sociocentriste, cu scop pedagogic general de formarea omului pentru viața socială =</p> <p>- Principiul <i>democratismului pedagogic</i></p> <p>- <i>Principiul realismului pedagogic</i> sau al utilitarismului pedagogic</p>	<p>2. Analitică</p> <p>a. Principiul activismului pedagogic, afirmat istoric și teoretic în trei variante:</p> <p>- principiul activizării materialiste / manualiste</p> <p>- principiul activizării intelectualist-materialiste</p> <p>- principiul activizării integrale</p> <p>b. Principiul democratizării pedagogice (educației / învățământului)</p> <p>- principiul autogestiunii școlii și a clasei de elevi</p> <p>- principiul selectării elevilor</p> <p>- principiul culturii generale și profesionale</p> <p>- principiul educației morale bazată pe disciplină socială</p>

În funcție de acest sistem al *principiilor de politică a educației*, G.G. Antonescu analizează *cadrul instituțional* de organizare și reformă a sistemului de învățământ, argumentat în două *studii* importante incluse în ediția din 1936 a cărții *Educație și cultură*, în capitolul V, „Criza școlii”: 1. „Din problemele actuale ale școlii românești. Cultură și personalitate”; 2. „Criza învățământului românesc” [12, pp. 189-214].

Tabel 5. **Politica educației, ca știință pedagogică**

1. Obiect de studiu specific	Organizarea / Reforma sistemului de învățământ (în condiție normală / de criză a educației)	
2. Metodologia de cercetare specifică: - istorică: sincronică – diacronică - teoretică = valorificarea praxiologică a conceptelor de bază, definite în „Pedagogia generală” (Fundamentele pedagogiei, Teoria învățământului / Didactica generală, Teoria educației)	Analiza istorică și teoretică a <i>curentelor / conceptelor</i> pedagogice – aplicate în organizarea / reforma sistemului de învățământ	
3. Normativitatea care ordonează deciziile de politică a educației necesare pentru organizarea sau reforma sistemului de învățământ - Principiul general al conducerii sistemului de învățământ = „ <i>Centralizarea pedagogică a învățământului</i> ” - Acest principiu are în vedere „centralizarea pentru îndrumarea pedagogică a învățământului – descentralizarea pentru administrația școlară” (<i>Educație și cultură, Partea a IV-a, Politica culturii, 1936, p. 181</i>)	1. Principiul individualizării (determinat psihologic) a. Cunoașterea elevilor b. Organizarea învățământului (nr. elevi în clasă, programa sintetică și analitică; bacalaureatul, metodele active)	2. Principiul culturalizării (determinat sociologic) a. Conceperea culturii ca factor determinant al progresului social b. Culturalizarea prin învățământul școlar și universitar; c. Culturalizarea de masă („Haretismul”, „Universitățile libere”)
4. Cadrul instituțional necesar	1. Ministerul Culturii Naționale 2. Știința pedagogică la baza administrației școlare 3. Centralizarea științifică / pedagogică – Descentralizarea administrativă a învățământului 4. Institutul Pedagogic Român	

Dimensiunea praxiologică a pedagogiei lui G.G. Antonescu, evidențiază actualitatea sa în epoca istorică modernă și contemporană. Este probată prin concepția autorului referitoare la **reforma școlii** preconizată **în condiții de criză** a educației și a învățământului, în România anilor 1920-1940. Am avut în vedere problematica reformei învățământului abordată prin:

1. Raportarea reformei școlii – analizată în *Educație și cultură* (1928, 1933, 1936,) – la conceptul **pedagogic de reformă a învățământului**, definit în literatura de specialitate în epoca istorică postmodernă (contemporană);
2. Proiectarea reformei învățământului, inițiată de G.G. Antonescu în anii 1930, ca soluție necesară în condițiile în care este identificată și analizată „criza școlii”, la nivel de sistem și de proces de învățământ.
3. Realizarea reformei învățământului care implică schimbarea calitativă a sistemului în acord cu conceptele fundamentale denotative, normative și metodologice promovate de G.G. Antonescu, în context istoric determinat.

Reforma învățământului este concepută în spiritul unui *model* care valorifică resursele cercetării pedagogice fundamentale (istorică și teoretică), proiectat de G.G. Antonescu conform concepției sale despre educație și instrucție / instruire dezvoltată în *Pedagogia generală* (G.G. Antonescu, 1930, 1936, 1941, 1943, 1946) prin noțiunile fundamentale de bază, elaborate, definite, structurate și articulate pe trei domenii, după modelul clasic (herbartian), utilizat până spre epoca postmodernă / contemporană [10]:

I. Fundamentele pedagogiei:

1. *Pedagogia* = „știința educației care bazându-se pe cunoașterea naturii umane, ținând seama de idealul educației către care trebuie să tindă omenirea, stabilește un sistem de principii după care se va îndruma influența intenționată a educatorului asupra celui educat” [10, p. 16, subl. ns];

2. *Educația (la nivel general)* = „influența intenționată” care susține procesul de „reînnoire a organismului aflat în legătură cu evoluția organismului natural” [Ibidem, p. 7, subl. ns];

3. *Educabilitatea* = „influența intenționată a educatorului, sprijinită de influența neintenționată a mediului, care poate transforma, în parte, caracterul omenesc, dar în limitele pe care le impune factorul natural” [10, pp. 24-25, subl. ns];

4. *Idealul educației* = formarea integrală, organică, „a omului ca om”; este conceptul de bază situat în zona „chestiunilor fundamentale ale pedagogiei” [10, pp. 86-113];

5. *Scopurile generale ale educației* = „idealuri parțiale”, definite din perspectiva *individualității* celui educat (vezi *idealismul / activismul pedagogic*) și a *societății* care promovează „idealuri utilitariste” (vezi *utilitarismul / realismul pedagogic*), fără a subordona individul colectivității sau a trata personalitatea acestuia doar ca *mijloc* (de dezvoltare a societății) [Ibidem, pp. 91-95];

6. *Sistemul de educație / învățământ* = un tot unitar, ordonat la nivel „*formativ-organicist*”, asigurat prin conexiunile instituționalizate *pedagogic* între treptele și ciclurile de învățământ, perfecționate sau reformate în raport de cerințele *educatului* și ale vieții sociale;

7. *Normativitatea educației* = „*sistemul de principii care ordonează relația dintre educator și educat la toate treptele sistemului de învățământ*”;

8. *Principiile educației* = un ansamblu de cerințe pedagogice, psihologic și sociale elaborate istoric și teoretic, care tind să devină „*legi, cu caracter de generalitate și necesitate*”, implicate în ordonarea și reglementarea relației dintre „*teoria pedagogică*” și „*practică pedagogică*” [Ibidem, p. 390, subl. ns];

La nivel normativ sunt activate două categorii de *principii*: 1. Un principiu general, de maximă generalitate, cu valoare axiomatică = *Principiul școlii formativ-organiciste*; 2. Principii generale, orientative determinate: a) *teoretic / filozofic: principiul idealismului pedagogic; principiul utilitarismului / realismului pedagogic*;

b) *istoric / psihologic și social: principiul activismului pedagogic, principiul democratismului pedagogic.*

II. Teoria generală a învățământului. Didactica generală:

1. *Instrucția / Instruirea* = educația intelectuală care „între educator și educat, interpune în mod necesar un al treilea factor, *obiectul de învățământ* sau *cunoștințele* ce trebuie *învățate*”; activitate condiționată: a) *psihologic (intuiția, atenția, oboseala, memoria logică, apercepția)*; b) *didactic (materia și metodele de învățământ)* [Ibidem, p. 117; 149-362, subl. ns.];

2. *Programele de învățământ*: a. *Programa sintetică (planul de învățământ)* = disciplinele de învățământ distribuite pe ani de învățământ, pe tot parcursul sistemului de învățământ școlar; „*materia de învățământ sau bunurile culturale* care vor forma *obiectul* pe care îl transmite educatorul elevului prin *instrucție* sau *instruire*” [Ibidem, p. 285, subl. ns.]; b. *Programele analitice = programele școlare anuale* „alcătuite de specialiști – ai disciplinelor de învățământ respective” – care ar trebui elaborate și în funcție de un set de „*interese pedagogice*” determinate de vârsta școlară și psihologică a elevilor și de obiectivele sociale ale fiecărei trepte de învățământ;

3. *Metodele de învățământ* = „*elementul dinamic al procesului de învățământ*” care exprimă capacitatea profesorului de stimulare a învățării școlare, în funcție de „*natura cunoștințelor transmise*” (*predate*) și de structura sufltească (*psihologică*) a elevilor;

4. *Lecția* = *forma principală de organizare a instrucției / instruirii în cadrul procesului de învățământ, proiectată și realizată pe baza următoarelor trepte psihologice*: a) *pregătirea aperceptivă*; b) *expunerea sau tratarea datelor importante*; c) *asocierea acestora*; d) *generalizarea lor la nivelul noțiunilor abstracte*; e) *aplicarea acestora* [10, pp. 385-406, subl. ns.];

5. *Principiile instrucției / instruirii / învățământului*:

a. *Principii generale*: principiul individualizării; principiul activismului integral; principiul aplicării culturii formative la toate disciplinele și treptele de învățământ;

b. *Principii specifice*: Principii de proiectare a programelor școlare (sintetică, analitice): principiul concentrării programelor; principiul simplificării / esențializării programelor; principiul optimizării relației pedagogice / didactice dintre cultura formativă generală și cultura formativă profesională; Principii de selectare și valorificare a metodelor de învățământ: principiul intuiției; principiul cunoașterii elevilor (în perspectiva individualizării instruirii); principiul „legăturii directe între lucrurile reale și cuvinte”.

III. Teoria educației – cu referință la laturile principale ale educației:

1. *Educația morală* = activitatea care „privește îndeosebi formarea voinței, adică, pe de o parte întărirea voinței, iar pe de altă parte, dirijarea ei spre scopuri morale” (fundamentate etic), realizate prin concepte, sentimente și interese / convingeri – morale, ordonate prin principii morale, reflectate la nivelul caracterului elevului [Ibidem, p. 423; vezi pp. 424-436]; 2. *Educația practică* = „o ramură aparte a activității pedagogice reprezentată prin lucrări practice, independente”, realizată prin „tranziția la munca serioasă, prin contactul cu lumea reală”, dezvoltarea unor virtuți speciale (perseverență, încredere), lucrări practice etc. [Ibidem, pp. 437-449]; 3. *Educația estetică* = activitatea formativă bazată pe „conexiunea intimă între intuiția operei de artă și sentimentul născut în suflet cu ocazia acestei intuiții”, aflată în relație specială cu educația intelectuală, morală și religioasă [Ibidem, p.555,vezi pp. 563-571]; 4. *Educația religioasă* = activitatea formativă bazată pe „cunoașterea și recunoașterea principiilor creștine, și pe aplicarea lor în viața socială”, aflată în legătură directă cu educația morală, cu deschideri speciale spre educația estetică; 5. Normativitatea educației, cu referință la ordonarea laturilor principale:

a. *Principiile educației morale*: principiul moralității bazat pe legătura între ideile morale și actele morale; principiul elaborării scopului educației morale la

nivelul legăturii între moralitate, caracter și energie; principiul realizării educației morale la nivelul sintezei între trei componente psihologice structurale: intelectuale (reprezentări – noțiuni - idei), acționale (deprinderi, priceperi, voință) și afective (sentimentele morale).

b. *Principiile educației practice*: principiul general al legăturii între activitatea teoretică și activitatea practică; principiul legăturii dintre teorie și practică, realizată specific la nivel școlar și extrașcolar.

c. *Principiile educației estetice*: principiul valorificării morale a educației estetice; principiul valorificării relației dintre educația estetică, educația intelectuală și educația religioasă.

d. *Principiile educației religioase*: principiul valorificării speciale a educației religioase la nivelul educației morale”; principiul valorii psihologice și sociale, speciale, a educației religioase.

Proiectarea reformei învățământului din perspectivă pedagogică presupune *valorificarea conceptelor de bază* ale domeniului raportate la „problemele actuale ale școlii românești”, aflată în situație de *criză*. Depășirea *crizei școlii* este posibilă dacă „problemele actuale ale învățământului” sunt: a) abordate *global*, **nu** izolat (din perspectiva unor specialități diferite), „ci subordonate unui *principiu unificator* sau unor *principii unificatoare*”; b) raportate prioritar la „acele *noțiuni principale* care trebuie să condiționeze rezolvarea tuturor problemelor speciale, cu claritate și precizie” [12, p. 191, subl. ns.].

Tabel 6. **Un model al reformei învățământului care valorifică pedagogia lui G.G. Antonescu, la nivel de cercetare istorică**

Principiile de politică a educației	Schimbările inovatoare proiectate la nivel de sistem de învățământ	Principiile pedagogice de proiectare <i>curriculară</i> a procesului de învățământ
I. Principiul fundamental cu valoare axiomatică = - Principiul școlii formativ-organiciste	I. Finalitățile educației 1. Idealul educației = <i>formarea organică</i> , integrală, a „omului ca om. 2. Scopurile generale ale	I. Principiile proiectării conținuturilor instruirii la nivel de „programă sintetică” / planul de învățământ:

	<p>educației:</p> <p>a) activizarea <i>integrală</i> a personalității elevului</p> <p>b) democratizarea <i>integrală</i> a școlii ca <i>tot unitar</i>, ca „organism”</p>	<p>1. Principiul optimizării raporturilor dintre cultura formativă generală – profesională</p> <p>2. <i>Principiul concentrării planului de învățământ asupra „materiilor școlare” de bază, validate pedagogic, social și psihologic, la nivel „formativ-organicist”.</i></p> <p>3. <i>Principiul simplificării / esențializării planului de învățământ în funcție de efectele „formativ-organiciste” durabile anticipate de principalele „materii școlare”</i></p>
<p>II. Principii generale, determinate la nivel de cercetare fundamentală, istorică și teoretică (filozofică, pedagogică)</p> <p>1. Principiul activismului integral pedagogic</p> <p>2. Principiul democratismului pedagogic</p> <p>3. Principiul idealismului pedagogic</p> <p>4. Principiul utilitarismului / realismului pedagogic.</p>	<p>3. Obiectivele generale ale educației</p> <p>a) <i>activizarea integrală</i> a elevilor la nivelul specific fiecărei trepte și discipline de învățământ</p> <p>b) <i>democratizarea integrală</i> a elevilor la nivelul specific fiecărei trepte și discipline de învățământ</p>	<p>II. Principiile proiectării conținuturilor instruirii la nivel de „programe școlare analitice” (anuale)</p> <p>1. <i>Principiul interdependenței dintre cunoștințele teoretice și aplicative, de bază, necesară la nivelul fiecărei programe școlare analitice.</i></p> <p>2. <i>Principiul concentrării programelor școlare analitice asupra cunoștințelor de bază validate pedagogic, social și psihologic, la nivel „formativ-organicist”.</i></p> <p>3. <i>Principiul simplificării / esențializării programelor școlare în funcție de efectele „formativ-organiciste” durabile asigurate de cunoștințele teoretice și</i></p>

		<i>practice de bază, proiectate în raport de specificul domeniului și al vârstei psihologice a elevilor</i>
<p>III. Principii specifice de organizare a sistemului de învățământ</p> <p>1. Principiul fundamentării sociale și psihologice a sistemului la nivelul corelației dintre <i>cultura formativă și personalitatea dezvoltată integral</i>, individual și creativ</p> <p>2. Principiul conducerii bazată pe centralizare pedagogică / științifică – descentralizare administrativă</p>	<p>II. Cadrul instituțional</p> <p>1. <i>Ministerul Culturii Naționale</i> care abordează sistemul de învățământ global, „formativ-organicist”, la nivel:</p> <p>a. <i>integrativ</i>: activitate școlară – extrașcolară;</p> <p>b. <i>deschis</i>, spre toți agenții sociali (culturali, economici, politici)</p> <p>2. <i>Institutul Pedagogic Român</i>, care proiectează cercetarea pedagogică fundamentală și operațională a sistemului de învățământ, cu referință la:</p> <p>a. Studiul individualității – fișa școlară</p> <p>b. Metodologia instruirii</p> <p>c. Statistica și informațiile necesare pentru organizare în condiții normale și de criză</p> <p>d. Comunicare internă și externă</p>	<p>III. Principii de planificare instituțională</p> <p>1. Principiul culturalizării ca resursă a progresului social general și comunitar</p> <p>2. Principiul autogestiunii școlii și a clasei de elevi, în condiții de <i>activism</i> și de <i>democratism</i> pedagogic</p> <p>3. Principiul selectării elevilor pe criterii psihologice și sociale, semnificative pedagogic și cultural</p> <p>4. Principiul cunoașterii integrale a elevilor la nivel școlar și extrașcolar, psihologic și social</p>

În finalul capitolului III am elaborat acest model de reformă a învățământului, care valorifică ideile despre Politica educației analizate de G.G. Antonescu în condiții de criză a școlii, model validat la nivel de cercetare pedagogică fundamentală (istorică și teoretică). Un astfel de *model* oferă deschideri spre problematica actuală a învățământului românesc, în acord cu titlul tezei abordat în spiritul specialității „Pedagogia istorică”.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea întreprinsă a urmărit interpretarea operei lui G.G. Antonescu (1882-1953) din perspectiva actualității sale în epoca modernă și contemporană (postmodernă).

Problema științifică importantă soluționată în cercetare rezidă în fundamentarea științifică a *cadrelor conceptuale, normative și metodologice* al operei pedagogului român consacrat în *epoca modernă*, în *perioada interbelică* – George G. Antonescu – valorificat în *Modelul de reformă a învățământului*. Pe fondul analizei de text, raportată la conceptele fundamentale care susțin construcția epistemologică a „școlii *formativ-organiciste*”, am evidențiat actualitatea unor idei valorificabile critic și în sistemele de învățământ din epoca modernă și postmodernă (contemporană) prin îmbinarea strategiei de cercetare istorică *sincronică și diacronică*.

Generalizate, rezultatele cercetării sunt sintetizate în următoarele concluzii:

1. A fost evidențiată dimensiunea istorică a personalității pedagogului George G. Antonescu prin analiza *sincronică* și *diacronică* a vieții și operei pedagogice. Analiza *sincronică* a operei pedagogice a lui G.G. Antonescu, raportată la stadiul cercetării în epoca modernă interbelică a demonstrat faptul că aceasta reprezintă un produs istoric al cercetării pedagogice fundamentale, bazată pe analiza filosofică, dar și psihologică și socială, a problematicii educației, dezvoltată în arealul românesc în anii 1920-1940. Prin cercetarea istorică *diacronică* a fost evidențiată actualitatea pedagogiei lui G.G. Antonescu, care poate fi reconstituită astăzi la nivelul mai multor ramuri sau științe pedagogice (ale educației): *teoria generală a educației, teoria și metodologia instruirii, politica educației și managementul organizației școlare*.

2. A fost subliniată dimensiunea epistemologică a operei antonesciene care explică influența exercitată de liderul „Școlii pedagogice de la București” în mediul universitar și comunitar în societatea interbelică. Am avut în vedere contribuția sa

la clarificarea statutului epistemologic al pedagogiei, fundamentat filozofic, psihologic și sociologic. Am evidențiat, contribuția semnificativă a autorului la modernizarea pedagogiei filozofice, normative – construită pe baza principiului școlii formativ-organiciste – cu orientare epistemologică.

3. Au fost valorificate fundamentele teoretice și istorice ale operei lui G.G. Antonescu, în acord cu direcțiile de evoluție a pedagogiei universale și naționale, analizate de autor longitudinal și transversal. Pe această bază, abordarea filozofică, proprie curentului reprezentat în epoca interbelică permite realizarea saltului spre o pedagogie științifică, fundamentată psihologic (în *Didactica generală*) și sociologic (în *Politica educației* și în *Managementul școlii*). *Principiul școlii formativ-organiciste* constituie un reper normativ care susține construcția *pedagogiei generale* fundamentată filozofic ca *teorie și practică* a educației și învățământului, argumentate în plan psihologic și sociologic.

4. A fost evidențiată contribuția lui G.G. Antonescu la construcția conceptuală (filozofică) a pedagogiei generale dezvoltată normativ în jurul principiului general al școlii formativ-organiciste. Acest principiu este promovat axiomatic prin raportarea sa la noțiunile fundamentale definite în *Pedagogia generală*: educația, educabilitatea, idealul educației, scopurile generale ale educației, sistemul de educație și de învățământ, cercetarea pedagogică fundamentală / istorică și teoretică; învățământul și instrucția (raportate la educația intelectuală) conținutul învățământului, metodele de învățământ, lecția organizată pe trepte psihologice; educația morală, educația practică, educația estetică (G.G. Antonescu, 1930, 1936, 1941, 1943, 1946; vezi 1941).

5. A fost demonstrată dimensiunea praxiologică a pedagogiei lui G.G. Antonescu probată la nivel de politică a educației și de reformă a învățământului necesară în condiții de criză a școlii în epoca interbelică. G.G. Antonescu este considerat un precursor al *Politicii educației* alături de Ștefan Bârsănescu. În spiritul pedagogiei sale filozofice de orientare epistemologică, „liderul școlii de la București” fixează

obiectului de studiu specific și elaborează *normativitate* specifică *Politicii educației* bazată pe un principiu axiomatic, principiul *școlii formativ-organiciste*. Acest principiu susține ordonarea generală a sistemului de învățământ, în funcție de care sunt elaborate și *principiile specifice*, determinate psihologic și social. La nivel de cercetare specifică în Politica educației, autorul analizează relația dintre *mișcarea (teoria) pedagogică*, afirmată universal și *școala românească*, special pentru a putea desprinde *principiile de reformă școlară*, necesare în reconstrucția sistemului de învățământ.

6. A fost analizată activitatea de cercetare necesară pentru ***proiectarea reformei învățământului din perspectivă pedagogică*** bazată pe valorificarea conceptelor fundamentale ale domeniului raportate la „problemele actuale ale școlii românești”, aflată în situație de *criză*. Depășirea *crizei școlii* în condițiile epocii interbelice presupune promovarea a două modele de analiză, valabile și în prezent. Ele au în vedere proiectarea reformei la nivel: a) *global*, **nu** izolat (din perspectiva unor specialități diferite sau probleme particulare), ci în funcție de *un principiu unificator*; b) conceptual, în raport de un set de *noțiuni principale* care permit rezolvarea tuturor problemelor cu *claritate și rigoare* [12, p. 191, subl. ns.].

7. A fost elaborat **Modelul de reformă a învățământului, identificat în opera lui G.G. Antonescu**, de actualitate prin soluțiile pedagogice promovate în condiții istorice de *criză* a educației, identificată la nivel de sistem și de proces de învățământ, soluții inovatoare aplicabile.

Recomandările sunt prezentate sub formă de sugestii privind cercetările actuale și de perspectivă din domeniul pedagogiei istorice și a istoriei pedagogiei:

- a) *Cercetărilor din domeniul științelor educației*:
 - valorificarea modelului de cercetare istorică sincronică – diacronică pentru a actualiza importanța unor modele de analiză a „crizei educației” sau de

promovare a managementului școlar bazat pe îmbinarea între „centralizarea științifică” (pedagogică) și „descentralizarea administrativă”

- evidențierea importanței cunoașterii istoriei pedagogiei, care oferă modele viabile de analiză a educației și a învățământului utile și în prezent în zona *epistemologiei pedagogice*, dar și a *politicii educației* și a *managementului organizației școlare*
 - popularizarea contribuției lui G.G. Antonescu în ceea ce privește modelul de cercetare pedagogică fundamentală (istorică și teoretică) aplicat în construcția pedagogiei generale, dar și în *politica educației*, în analiza crizei educației și a reformei necesare, bazată pe concepte și principii clare pedagogic și eficiente social.
 - analiza epistemică a conceptelor pedagogice fundamentale, aflate la baza construcției tuturor științelor educației mai vechi sau mai noi, incluse deja în curriculumul pedagogic universitar, promovat în ultimele decenii, inclusiv în arealul românesc.
- b) *studenților/ masteranzilor/ doctoranzilor:*
- stimularea lecturii operelor pedagogilor din arealul românesc
 - valorificarea unor idei validate istoric pentru dezvoltarea teoriilor actuale ale educației și ale instruirii, promovate din perspectiva paradigmei *curriculumului* .

BIBLIOGRAFIE

1. ALBULESCU I. *Istoria gândirii și practicii pedagogice românești*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2005. 449 p. ISBN: 97368676929789736867699
2. ANTONESCU G.G. *Din problemele pedagogiei moderne*. București, Editura Cartea Românească, S.A., 1923. 272 p.
3. ANTONESCU G.G. *Din problemele pedagogiei moderne*, ediția a II-a revăzută și adăugită. București: Editura Cartea Românească S.A, 1924. 303 p.
4. ANTONESCU G.G. *Istoria Pedagogiei: Doctrinile fundamentale ale pedagogiei moderne*, Editura Casei Școalelor, 1927;
5. ANTONESCU G.G. *Educație și cultură: actualități și perspective*, București, Cultura Românească. 1928. 270 p.
6. ANTONESCU G.G. *Pedagogia generală*. București. Editura Institutul Pedagogic Român. 1930. 595 p.
7. ANTONESCU G.G. *Pedagogia contemporană*. București. Editura Cultura Românească. 1935. 288 p.
8. ANTONESCU G.G. *Educație și cultură*. București: Editura Cultura Românească S.A.R. București, 1936. 240 p.
9. ANTONESCU G.G. *Istoria Pedagogiei. Doctrinile fundamentale ale pedagogiei moderne*. București. Editura Cultura Românească, 1939. 583 p.
10. ANTONESCU G.G. *Pedagogia generală* - ediția a III a. Craiova. Editura Scrisul Românesc. 1941. 585 p.
11. ANTONESCU G.G. *Pedagogia contemporană: probleme și curente*. București. Editura Casa Școalelor, 1943. 239 p.
12. ANTONESCU G.G. *Educație și cultură, ediția a IV-a*. București: Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972. 228 p.
13. BAGDASAR N. HERSENI T. ȘI BÂRSĂNESCU ȘT. *Istoria filosofiei moderne. Vol. V. Filosofia românească de la origini până astăzi*. București: Societatea Română de filozofie. 1941. 816 p.

14. BÂRSĂNESCU ȘT. *Unitatea pedagogiei contemporane ca știință*. Iași: Tipografia Concesionară Alexandru Țerek, 1936. 406 p.
15. BÂRSĂNESCU ȘT. *Istoria pedagogiei românești*. Editura Societatea Română de Filozofie.1941. 207 p.
16. BÂRSĂNESCU ȘT. *Unitatea pedagogiei contemporane ca știință*. București. Editura Didactică și Pedagogică. 1976. 508 p.
17. BRANDSCH H. G.G. *Antonescu în Revista Satul și școala*, 1937.
18. COJOCARU V. *Competență-Performanță-Calitate: concepte și aplicații în educație*, Chișinău: Tipografia Centrală, 2019. 288 p. ISBN 978-9975-3377-2-4
19. CSORBA D. *Problematica educației și învățământului în societatea contemporană - provocări și perspective*, în *Pedagogia învățământului primar și preșcolar*. Vol.1 – Coord. Ion - Ovidiu Pânișoară, Marin Manolescu. Editura Polirom. ISBN: 9789734678778
20. CRISTEA G. *Reforma învățământului. O perspectivă istorică (1864-1944)*. București: Editura Didactică și Pedagogică R.A., 2001.352 p. ISBN: 973-30-2149-0
21. CRISTEA S, STANCIU F., coordonatori, *Fundamentele educației, vol. I*. București: Editura Pro Universitaria, 2010. ISBN:978-973-129-728-6
22. CRISTEA S. *Cercetarea istorică în Dicționar enciclopedic de pedagogie vol. I*. București. Editura Didactică și Pedagogică. 2015. 831 p. ISBN:5948489353789.
23. CRISTEA S. *Pedagogie. Articol Cercetarea și învățământul în condiție postmodernă* , *Tribuna Învățământului*, nr. 14-15. Anul II, Serie Nouă, Februarie - Martie, 2021, Rubrica T.PAIDEIA
24. CRISTEA S., COJOCARU - BOROZAN M, SADOVEI L., PAPUC L. *Teoria și praxiologia cercetării pedagogice*. București: Editura Didactică și Pedagogică R.A. 2016. 306 p. ISBN: 978-606-31-0184-7
25. CUCOȘ C-TIN. *Istoria pedagogiei. Idei și doctrine pedagogice fundamentale, Ediția a II-a revăzută și adăugită*. Iași. Editura Polirom, 2017. 352 p. ISBN: 9789734671113

26. GABREA I. I. *Mișcarea pedagogică din România între anii 1920-1940* extras din Revista de Pedagogie, vol. X/ 1940. București: Editura Bucovina I. E .Torouțiu. 28 p.
27. ILICA A. *Pedagogi români. Medalioane și interviuri*. București: Editura Didactică și Pedagogică, RA. 2015. 464 p. ISBN: 978-973-30-3782-8
28. PETRESCU I.C în *Revista Generală a Învățământului*, anul XII, no. I- XX, Decembrie 1923, pp.123-126.
29. STANCIU I. GH. în *Educație și cultură, ediția a IV-a*. București: Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972. pp. 3- 41.
30. STANCIU I. GH. *Istoria pedagogiei, pentru clasa a XII-a Școli Normale*, Editura Didactică și Pedagogică RA, 1991. 180 p. ISBN: 973-30-1243-2
31. STANCIU I. GH. *Școala și doctrinele pedagogice în secolul XX*, ediția a II- a. București, Editura Didactică și Pedagogică. R.A. 1995, ISBN:9733038725, 9789733038726; 388 p
32. STANCIU I. GH. în *Științele Educației. Dicționar Enciclopedic de Pedagogie I*, (coordonare generală, Eugen Noveanu), Editura Sigma. București, 2007, pp. 38, 39. ISBN: 973-649-394-2
33. STANCIU S. *Pedagogia română modernă și contemporană*. București:Editura Didactică și Pedagogică, 1976. 355 p.
34. SUCHODOLSKI B. *Pedagogia în marile curente filozofice. Pedagogia esenței și pedagogia existenței*. Traducere-Antoși I. București:Editura Didactică și Pedagogică, 1960. 96 p.
35. TABACARU G. și MOSCU C. *Istoria pedagogiei românești*. Bacău: Tipografia și legătoria de cărți „Gutenberg”, 1929, reeditată Editura „Grigore Tabacaru” Bacău (2011). 278 p. ISBN 10: 6068016064; ISBN 13: 9786068016061
36. ZAHARIAN E. *Pedagogia românească interbelică*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1971. 213 p.

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTOAREI LA TEMA TEZEI

37. **BRÎNZĂ, I. G.G.** *Antonescu - Principiul școlii formativ-organiciste*. Conferința științifico-practică internațională „Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare”, 2020, p. 82. ISBN 978-9975-3422-5-4
38. **BRÎNZĂ, I.** *O abordare istorică asupra individualității în educație*. Revista Conferinței Naționale „Activități extrașcolare – Ghid de bune practici”, 2020, p. 333. ISBN 78-973-0-31617-9
39. **BRÎNZĂ, I.** *O abordare istorică asupra individualității în educație*. Revista Națională „Inovație în Educație” nr. 5 - martie 2020. ISSN 2668-7097/ISSN-L 2668-7097
40. **BRÎNZĂ, I.** *Abordări inovative în activitatea lui G.G. Antonescu*. Conferința Internațională „INNOVATIVE APPROACHES IN TEACHING ACTIVITY”, mai 2020, p. 151. ISBN 978-973-0-31799-2
41. **BRÎNZĂ, I.** *Principiul școlii formativ-organiciste și reforma școlară*. Revista Educates nr. 81, Mureș 2021. ISSN 2285-8466
42. **BRÎNZĂ, I.** *Opera pedagogică a lui G.G. Antonescu din perspectivă istorică*. Conferința științifică anuală a doctoranzilor UPSC, 2021, nr. CSD-21-06
43. **BRÎNZĂ, I.** *Dezvoltarea școlii în perioada interbelică. Școala formativ-organicistă*. Conferința științifică internațională „Probleme ale științelor socio-umaniste și modernizarea învățământului”, 2020, p. 162-166, CZU 373.3/.4:94 (498)
44. **BRÎNZĂ, I.** *Formele educației în concepția pedagogului G.G. Antonescu*. Simpozion Internațional „Management și strategii educaționale europene”, noiembrie 2019
45. **BRÎNZĂ, I.** *Educația nonformală și informală – perspectivă istorică*. *Simpozion internațional „Dialog pentru educație”, 2018*. ISBN 978-973-0-24161-7

46. **BRÎNZĂ, I.** *G.G. Antonescu despre moda în educație.* Simpozion național „Proiectare didactică și management european în spațiul românesc” ed. a V-a, 2018. ISBN 978-606-8531-89-2
47. **BRÎNZĂ, I.** *Dimensiunea epistemologică a pedagogiei lui G.G. Antonescu.* Conferința științifică Internațională „Cultura cercetării pedagogice: Provocări și tendințe contemporane”, Ediția I, 5-6 iunie, Chișinău, 2021.(pp.58-66) ISBN: 978-9975-76-345-5
48. **BRÎNZĂ I.** *G.G. Antonescu, precursor al Politicii Educației,* Revista PRO DIDACTICA, nr. 4-5, Octombrie 2021, Chișinău, p. 29. ISSN: 1819-6455
49. **BRÎNZĂ I.** *Opera pedagogică a lui G.G. Antonescu din perspectivă diacronică.* Revista Univers Pedagogic, nr. 3, (71), Chișinău 2021. ISSN 1811-5470.

ADNOTARE

BRÎNZĂ Ionela

Actualitatea pedagogiei *formativ - organiciste* a lui G.G. Antonescu

Teză de doctor în științe ale educației, Specialitatea 531.03 Pedagogie istorică,

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” Chișinău, 2022

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie: 219 surse, 14 anexe. În total, teza conține 160 pagini text de bază, 8 tabele.

Rezultatele obținute: sunt publicate în 13 lucrări științifice.

Concepte – cheie: cercetare pedagogică fundamentală: istorică și teoretică; strategie de cercetare istorică *sincronică* și *diacronică*, pedagogie generală: fundamentele pedagogiei, teoria generală a învățământului, teoria educației; principiul, școlii *formativ-organiciste*, politica educației, reforma învățământului.

Domeniul de studiu: Pedagogie istorică

Scopul lucrării: constă în analiza operei lui G.G. Antonescu din perspectiva actualității sale în epoca modernă și contemporană (postmodernă).

Obiectivele cercetării deduse din scopul general sunt: evidențierea dimensiunii istorice a personalității pedagogului G.G. Antonescu, demonstrată *sincronic-diacronic* la nivelul vieții și operei autorului; analiza dimensiunii epistemologice a pedagogiei lui G.G. Antonescu, probată la nivelul conceptelor pedagogice fundamentale ale domeniului, denotative, normative și metodologice; evidențierea contribuției lui G.G. Antonescu la construcția pedagogiei generale, la nivelul conexiunilor existente între Fundamentele pedagogiei – Teoria învățământului/Didactica Generală – Teoria educației, susținute în termeni de cercetare pedagogică, istorică și teoretică; analiza dimensiunii praxiologice a pedagogiei lui G.G. Antonescu, demonstrată la nivel de politică a educației și de reformă a învățământului necesară în contextul crizei educației în perioada interbelică; evidențierea fundamentelor teoretice și istorice angajate în construcția unei politici a educației construite *normativ*, pe baza principiului școlii *formativ-organiciste*, în acord cu direcțiile de evoluție a pedagogiei moderne; elaborarea unui model de reformă a învățământului bazat pe cercetarea fundamentală, istorică și teoretică a operei lui G.G. Antonescu, aplicabil și în prezent în contextul evoluției științelor educației în epoca postmodernă.

Noutatea și originalitatea științifică rezultă din: a) analiza istorică și teoretică a conceptelor pedagogice fundamentale, denotative, normative și metodologice elaborate de G.G. Antonescu în opera sa, valorificabile și în prezent în perspectiva construcției epistemologice a unui model de reformă a învățământului aplicabil în epoca modernă și contemporană; b) identificarea și valorificarea *ideilor pedagogice semnificative* din perspectiva trecutului, dar mai ales a prezentului și a viitorului educației și învățământului, realizate în condiții de cercetare proprii pentru specialitatea *Pedagogia istorică*.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea problemei constau în: evidențierea fundamentelor istorice și teoretice ale domeniului; identificarea problemelor specifice școlii românești raportate la valorile clasice, dar și la metodele noi, adaptabile la practica învățământului dincolo de orice modă trecătoare; valorificarea relației necesare între istorie și teoria pedagogică, în contextul analizei unei opere semnificative în arealul românesc interbelic, cu impact epistemologic și deontologic, reflectat și în prezent, în condiții de criză a educației, în context postmodern (contemporan).

Semnificația teoretică a cercetării este probată prin rezultatele cercetării istorice a operei lui G.G. Antonescu, cercetare care oferă sugestii importante și în prezent, în zona evoluției gândirii și a instituțiilor pedagogice, în contextul reformei învățământului și al managementului școlar. Cercetarea *istorică* permite identificarea unor modele de analiză prospectivă a realității pedagogice, raportate la *principiul școlii formativ-organiciste*, care oferă sugestii cu valoare epistemologică și praxiologică.

Valoarea aplicativă este reprezentată de: elaborarea modelului de reformă a învățământului, necesar în condiții de criză a sistemului de învățământ, validat la nivel de cercetare pedagogică fundamentală. Acest model oferă deschideri spre problematica actuală a învățământului românesc, în acord cu titlul tezei, abordat din perspectiva cercetării istorice *sincronice* și *diacronice* – „Actualitatea pedagogiei *formativ organiciste* a lui G.G. Antonescu”.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin intermediul comunicărilor și publicațiilor realizate în cadrul conferințelor naționale și internaționale, a seminarelor și revistelor de specialitate, care evidențiază fundamentele epistemologice ale pedagogiei lui G.G. Antonescu și valoarea modelului de reformă a învățământului elaborat în condiții de criză a sistemului de învățământ, aplicabil și în prezent.

ANNOTATION

BRÎNZĂ Ionela

The actuality of the formative – organic pedagogy of G.G. Antonescu
Doctoral thesis in education sciences, Speciality 531.03 Historical pedagogy,
„Ion Creangă” State University, Chişinău, 2022

Thesis structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography 219 sources, 14 Annexes. In total, the thesis contains 160 basic text pages, 8 tables.

The results: are published in 13 scientific papers.

Keywords: fundamental pedagogical research; historical and theoretical; synchronic and diachronic historical research strategy, general pedagogy; the foundations of pedagogy, general theory of education, theory of education; principle, formative-organic school, education policy, education reform.

The domain of the study: Historical Pedagogy

The purpose of the research: consists in the analysis of the work of G.G. Antonescu from the perspective of his actuality in the modern and contemporary era (postmodern).

The objectives of the research deduced from the general purpose are: highlighting the historical dimension of the personality of the pedagogue G.G. Antonescu, demonstrated syntotally-diachronically at the level of the author's life and work; analysis of the epistemological dimension of G.G. Antonescu, proven at the level of the fundamental pedagogical concepts of the field, denotative, normative and methodological; highlighting the contribution of G.G. Antonescu to the construction of general pedagogy, at the level of the existing connections between the Fundamentals of pedagogy - Theory of education / General Didactics - Theory of education, supported in terms of pedagogical, historical and theoretical research; analysis of the praxiological dimension of G.G. Antonescu, demonstrated at the level of education policy and education reform needed in the context of the education crisis in the interwar period; highlighting the theoretical and historical foundations engaged in the construction of a normatively constructed education policy, based on the principle of the formative-organic school, in accordance with the directions of evolution of modern pedagogy; the elaboration of a model of education reform based on the fundamental, historical and theoretical research of the work of G.G. Antonescu, applicable even today in the context of the evolution of the sciences of education in the postmodern era.

The scientific novelty and originality results from: a) the historical and theoretical analysis of the fundamental, denotative, normative and methodological pedagogical concepts elaborated by G.G. Antonescu in his work, capitalizable even today in the perspective of the epistemological construction of a model of education reform applicable in the modern and contemporary era; b) identification and capitalization of significant pedagogical ideas from the perspective of the past, but especially of the present and of the future of education, made in own research conditions for the speciality of Historical Pedagogy.

The obtained results that contribute to the solution of the problem consist in: highlighting the historical and theoretical foundations of the field; identification of the specific problems of the Romanian school related to the classical values, but also to the new methods, adaptable to the practice of education beyond any passing fashion; capitalizing the necessary relationship between history and pedagogical theory, in the context of the analysis of a significant work in the Romanian interwar area, with epistemological and deontological impact, reflected even today, in conditions of education crisis, in postmodern (contemporary) context.

The theoretical significance is proved by the results of the historical research of the work of G.G. Antonescu, research that offers important suggestions even today, in the area of the evolution of thinking and pedagogical institutions, in the context of education reform and school management. The historical research allows the identification of some models of prospective analysis of the pedagogical reality, related to the principle of the formative-organicist school, which offers suggestions with epistemological and praxiological value.

The applicative value is represented by: the elaboration of the model of the education reform, necessary in conditions of crisis of the education system, validated at the level of fundamental pedagogical research. This model offers openings to the current issue of Romanian education, in accordance with the title of the thesis, approached from the perspective of synchronous and diachronic historical research - "The actuality of G.G. Antonescu".

The implementation of the scientific results was achieved through communications and publications made in national and international conferences, seminars and specialized journals, which highlight the epistemological foundations of the pedagogy of G.G. Antonescu and the value of the model of education reform elaborated in conditions of crisis of the education system, applicable even today.

BRÎNZĂ Ionela

**ACTUALITATEA PEDAGOGIEI FORMATIV - ORGANICISTE A
LUI G.G. ANTONESCU**

Specialitatea 531.03 - Pedagogie istorică

REZUMATUL

tezei de doctor în științe ale educației

Aprobat spre tipar.....

Formatul hârtiei 60x84 1/16

Hârtie ofset. Tipar ofset

Tiraj 40 ex.

Coli de tipar: 2.0

Locul de tipărire